I чужому научайтесь,
Свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N.J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюз: 435-8740
Тел. з Ню Йорку:
BArcly 7-4125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXIV. Ч. 71. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 20-го КВІТНЯ 1967 ЦЕНТІВ 10 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, APRIL 20, 1967 No. 71. VOL. LXXIV.

ОСТАННІ ВІСТІ

Середа, 19-го квітня, 1967

В АМЕРИЦІ

ГОЛОВА РАДИ ЕКОНОМІЧНИХ ДОРАДНИКІВ Президента Гарднер Еклі заявив, що ніщо не змінилося в економіці ЗДА, щоб не треба було збільшити особисті прибуткові податки та податки від корпорацій, як це запляйнував Уряд на початку цього року. Еклі заявив, що економіка ЗДА в першій чверті цього року сповільнила темп свого розвитку. Але друга чверть цього року має бути дещо краща щодо економіки, як про це говорять деякі економічні показники. Та в другій половині цього року економіка має збільшуватися у швидшому темпі, і тому треба буде за допомогою збільшення прибуткових податків сповільнити її темп, щоб припинити інфляційний тиск, котрий у минулому році був сильний.

ПАЛАТА РЕПРЕЗЕНТАНТІВ СХВАЛИЛА з малими поправками законопроєкт про те, щоб дім в Бруклайні, Массачусетс, в котрому народився президент Кеннеді, визнати за національну історичну пам'ятку. Коли президент Джансон підпише цей закон, тоді секретар внутрішніх справ зможе видавати потрібні фонди на адміністрацію цього дому при 83-ій вулиці Білс, який буде під опікою Державного Уряду в справах парків. Це дерев'яний двоповерховий дім із 9 кімнатами, збудований в 1908 році. В 1914 р. його купив батько президента Кеннеді, який його продав в 1920 р. Та родина Кеннеді його відкупила в 1966-му році. Палата уповажнила секретаря внутрішніх справ набути те все, що потрібне при відновленні цього дому.

АСТРОНАВТИ ЗАЯВЛЯЮТЬ, що вони не мають жадних застережень щодо летів в повітряних кораблях Аполло, коли виконані будуть ті зміни, які пропонують порobити фахівці. Переслухання в справі катастрофи повітряного корабля Аполло 1 одночасно ведуться в обидвох Палатах Конгресу. В Палатній Підкомісії в справах космічних летів зізнавали астронавти Френк Борман, Джеймс МекДівітт, Волтер М. Шірра, Ален Б. Шеппард і Доналд К. Слейтон. Всі вони підтримують ті зізнання, що їх склали представники Космічної Адміністрації. В Сенатській Комісії космічних справ зізнавав голова Космічної Агенції Джеймс Е. Вебб, який відмовився відповісти на запит сенатора, чи він думав про те, щоб уневажнити договір із тією компанією, яка збудувала Аполло 1.

ОСОБИСТІ ПРИБУТКИ АМЕРИКАНЦІВ в березні цього року збільшилися на 3,4 більйона доларів до 613.1 більйона доларів в річному відношенні. В лютому ц.р. особисті прибутки збільшилися були тільки на 2.2 більйона доларів. Це збільшення особистих прибутків свідчить, про те, що поправилася економіка цієї країни. Про це свідчить і те, що в березні збільшилося на 1.7 відсотка число домів, які почали будувати. На збільшення особистих прибутків в березні мало вплив те, що тоді збільшилися заробітні платні фабричних робітників. В березні почали будувати 1,171,000 нових мешкальних одиниць, а в лютому число будованих мешкальних одиниць становило 1,151,000.

НАУКОВЕЦЬ ТВЕРДИТЬ, ЩО АМЕРИКАНСЬКІ степи так званої Нової Англії були колись, 500 мільйонів років тому, під час так званої кембрійської епохи, частиною Европи. Про це доповідав геофізик д-р Дж. Т. Вілсон на науковій конференції в готелі Шератон - Парку у Вашингтоні. Д-р Вілсон твердить, що великі континенти Европи і Африки та Америки були колись об'єднані, про що свідчать викопалини на цих континентах різних скаменілостей. Західня Африка мала бути об'єднана з районом Джорджії — Каролайни.

У СВІТІ

БРИТІЙСЬКИЙ УРЯД РІШИВ ЗБЕРЕГТИ замороження цін і платень ще на один рік, але вже тільки на добровільній базі, із правом уряду закладати „вето" проти порушення того принципу купцями або працедавцями. Міністер економічних справ Майкел Стюарт заявив, що найближчий рік повинен доказати, чи самі продуценти - працедавці і купці продавці зможуть діяти по лінії урядових рекомендацій, щоб протидіяти інфляції і збільшити експорт. Англійці виявили невдоволення тією політикою у недільних самоуправних виборах.

РИЧАРД НІКСОН ПОБУВАВ У ПІВДЕННОМУ В'ЄТНАМІ впродовж 5-ох днів і заявив перед своїм відлетом до Індонезії, що „програ комуністів невидхильна,— питання тільки, коли вона прийде". Колишній віце-президент Ніксон закинув демократичним сенаторам Менсфілдові і Робертові Кеннеді, що вони своїми виступами проти політики през. Джансона супроти В'єтнаму „продовжують війну". Ніксон вже прибув до Індонезії, де має перевести розмову з міністром закордонних справ Маліком.

АМЕРИКАНЦІ ПОСПІШНО РОЗБУДОВУЮТЬ В ТАІ (СІЯМІ) маленький до цього часу рибальський порт в селі Саттгіп, поширюючи його і поглиблюючи, щоб зробити доступним для найбільших кораблів. Недалеко порту збудовано вже коштом 98 мільйонів долярів велике воєнне летовище, на якому стаціоновані найбільші американські бомбардувальники Б-52. Це буде одна з найбільших південно-азійських морських і летунських баз Америки.

ТРИЧЛЕННА МІСІЯ ОН В СПРАВІ АДЕНУ ПЕРЕВЕЛА 13-ГОДИННІ НАРАДИ з британським міністром закордонних справ Джорджем Бравном в Лондоні, куди вона прибула, виїхавши з Адену передчасно, після конфлікту з тамошніми британськими чинниками. У проводі тієї місії стоїть венесуельський дипломат д-р Мануель Перес Герреро. Бравн звітував в парляменті, що осягнено згоду щодо політики в південній частині Арабського півострова, звідки Британія відкличе в наступному році своє військо й адміністрацію: у зв'язку з цим арабські терористи ведуть там тепер діяльність, яка хаотизує відносини й терроризує населення.

ПРЕЗИДЕНТ СВІТОВОГО ЖИДІВСЬКОГО КОНГРЕСУ НАХУМ ГОЛЬДМАН ЗАЯВИВ у Женеві, що жиди мають всі рівні права в Румунії, де їх є 110.000, в Мадярщині — 80.000, в Чехословаччині — 18.000 і в Югославії — 6.500. Пізніше він додав до тих країн ще Польщу, але застерігся, що його заява не стосується Совєтського Союзу, який „все ще є для нас проблемою число один".

У БЕОГРАДІ ПОЧАВСЯ СУДОВИЙ ПРОЦЕС проти письменника - публіциста Михайла Михайлова, який критикував комуністичну систему в Югославії, як антидемократичну. Йому погрожує кара 12-ох років в'язниці. Він все ще відсиджує однорічну кару за поширення за кордоном фальшивих інформацій про Югославію. Михайлов не признався до вини.

АСТРОНАВТИ ЗІЗНАЮТЬ В КОНГРЕСІ

В Палатній Підкомісії в справах космічної програми зізнають астронавти в справі катастрофи-пожежі космічного корабля Аполло, в якому згинули три астронавти. На світлині чотири астронавти: Френк Борман, Джеймс А. Мек Дівітт, Донелд К. Слейтон і Волтер М. Шірра. Астронавти заявили, що треба припинити взаємне обвинувачення та продовжувати працю в цьому напрямку, щоб якнайскорше дістатися на Місяць.

Президент Джансон має вирішити справу збільшення податків

Вашингтон. — Президент Джансон 18-го квітня вернувся до столиці після 8 днів відсутности і негайно має вирішувати цілий ряд важливих проблем. Між ними — справа збільшення прибуткових податків, які Уряд плянує збільшити на 6 відсотків. Це плянування зроблено на початку цього року на те, щоб сповільнити темп збільшення економіки, яка вже в минулому році збільшувалася в такому темпі, що загрожувала інфляцією. Та в цьому році зменшився темп економічного росту, і заслідок цього численні економісти твердили, що не треба збільшувати прибуткові податки, коли сам Уряд запроєктував дати податкові полегші бізнесменам від інвестицій, які вони роблять у свої підприємства. Конгрес прихильно поставився до цієї пропозиції Уряду, але одночасно члени Конгресу заявляли, що не треба збільшувати податки, коли їх одночасно зменшується. Тепер економіка збільшується знов у швидкому темпі, і знов актуалізується справа збільшення податків. Уряд має клопіт також із справою одного законодавства, бо Конгрес неприхильно ставиться до неї, хоч Президент запропонував найменшу суму на цю ціль в порівнянні з давнішими роками. Конгрес не має охоти схвалювати новий законопроєкт про охорону громадянських прав, який вніс Уряд, пляную скасувати расові обмеження при продажу і винайму домів.

Найвищий Суд ЗДА відмовився відкласти реченець об'єднання шкіл

Вашингтон. — Найвищий Суд ЗДА 17-го квітня відмовився відкласти реченець об'єднання шкіл в шістьох південних стейтах на пізніше, як восени цього року. Рішення Суду усуває останню перешкоду, до примусової інтеграції шкіл в південних стейтах. Після Найвищого Суду ЗДА запало внаслідок апеляції, яку внесли в імені шкільних районів в Луізіяні проти рішення Окружного Суду в Луізіяні про примусове об'єднання шкіл. Внаслідок рішення Найвищого Суду стейти Алабама, Флорида, Джорджія, Луізіяна, Міссіссіпі і Тексас пічнуть вже від осени об'єднувати свої школи, в яких мають навчатись спільно білі і негритянські учні. Негритянські учні мають вже 1-го травня вибрати ту школу навчання, в кій навчалися досі тільки білі учні, і зголоситися до неї на навчання в найближчому шкільному році 1967 - 1968. Об'єднані мають бути не тільки школи, але і шкільний транспорт учнів та всі інші можливості. Алабамський губернатор пані Ларлін Б. Воллес із своїм чоловіком, колишнім губ. Джорджом, старалися намовити інших губернаторів південних стейтів, щоб противилися примусовій інтеграції в школах, але ці змагання не дали успіху. Губернатори погодились протестувати проти рішення суду, але не погодились противитися судовим рішенням і їх поборювати.

Канадійський генеральний губернатор Мічинер почав урядувати

Оттава, Канада. — 17-го квітня новоназначений 20-ий генеральний губернатор Канади Ролленд Мічинер склав присягу в Парляменті, відмовляючися від королівських реверансів, якими давніше вітали губернаторську пару. Мічинер є третім генеральним губернатором канадійського роду. Він заявив, що кожного канадієць він почуватиметься щасливим, коли його вітатимуть звичайним поклоном руки та звичайним уклоном, а не королівським реверансом. Досі, головно жінки, вітали генерального губернатора королівським реверансом. Після підписання присяги генерального губернатора вітали федеральні міністри та прем'єр. Парляментарна служба була в парадних уніформах, гармати віддали 20 пострілів, дзвонили дзвони. Перед будинком Парляменту стояв почесний військовий відділ. По складенні присяги і після віддання гратуляцій генеральний губернатор від'їхав із своєю дружиною повозом, що його тягнули шість чорних коней, до своєї резиденції, де він буде урядувати найближчі п'ять років. Мічинер тільки в п'ятницю пішов із Індії, де він від 1964-го року був канадійський Високий Комісар (амбасадор). В Сенаті Мічинер заявив, що буде льояльним до королеви і до канадійського народу.

ПОМЕР КОНРАД АДЕНАУЕР

Конрад Аденауер

Бонн. — Перший післявоєнний канцлер Західньої Німеччини, Конрад Аденауер помер вночі з вівтірка на середу 19 квітня ц. р., маючи 91 рік. Він перестудився 10 днів тому і мав важкий бронхіт, який ослабив серце. — Аденауер, популярно в Німеччині називаний „Дер Альте", перейшов до всесвітньої історії, як один з великих державних мужів, що зумів перетворити післявоєнну Німеччину з географічного поняття у нову потугу та піднести тамошнє населення з дна нужди до висот великого добробуту. Тому, хоч він зрікся канцлерства ще у 1963 р., його смерть вкрила жалобою всю Західню Німеччину. Конрад Аденауер був від 1917 до 1933 р. посадником міста Кельн (Кольонії). За часів Гітлера був пасивний, жив відокремлено, а впродовж 8-ох тижнів був у в'язниці. Він включив відроджену Західню Німеччину до західнього бльоку НАТО і закінчив історичну ворожнечу з Францією.

Південний В'єтнам запропонував комуністам мирові переговори

Сайгон. — Південно-в'єтнамський прем'єр Нгуєн Као Кі заявив, що його уряд погоджується на мирові пропозиції Канади та з свого боку пропонує, щоб Північний і Південний В'єтнам відтягнули свої війська на певну означену віддаль від здемілітаризованої смуги по 17-ій паралелі, — щоб Міжнародна Контрольна Комісія переводила в тій смузі інспекцію та щоб після сповільнення бойових дій скликати нову міжнародну конференцію до Женеви в справі В'єтнаму. Зрештою — заявив Нгуєн Као Кі — він погоджується на тайні або явні безпосередні переговори з Північним В'єтнамом або за посередництвом третьої держави, наприклад — Канади. Зате південно-в'єтнамський прем'єр не згадав у своїй пропозиції про в'єтконг, себто південно-в'єтнамське комуністичне підпілля, його терористів і повстанську армію. На бойовому фронті у В'єтнамі не було замітніших подій, крім надзвичайної активности летунства, включно з гелікоптерами. Американські і південно-в'єтнамські війська прочищують тепер безпосередньо на південь від 17-ої паралелі, спроваджуючи туди важкі бульдозери, але шляхи, якими Північний В'єтнам перекидає на південь військо і постачання, ведуть горами, в яких трудно, чи просто неможливо встановити постійний бар'єр — засіки з кільчастих дротів, міни і тп. перешкоди.

Брежнєв закликає до єдности всіх комуністів — проти ЗДА

Берлін. — На сьомому конгресі східньо - німецької комуністичної партії, що відбувається у Східньому Берліні, генеральний секретар компартії СССР Леонід Брежнєв виголосив одногодинну промову, в якій закликав до з'єднання зусиль всіх комуністичних партій і країн, включно з комуністичним Китаєм задля допомоги Північному В'єтнамові проти „американських імперіялістів". Одначе, поручаючи повести найбільші зусилля, щоб перемогти Америку у В'єтнамі, Брежнєв водночас висловився теж за підписання з Америкою договору проти поширення атомової зброї і заперечив, що за той договір стоять всі „миролюбні країни". Найсильнішу атаку Брежнєв звернув знову проти Західньої Німеччини, назвавши її найгрізною загрозою для європейського і світового миру та протиставивши їй „миру і демократичну" Східню Німеччину. Проте знову ж Брежнєв, поручивши скликання всеєвропейської конференції задля усталення миру і безпеки в Европі, підкреслив, що на такій конференції необхідною було б участь „обох Німеччин". Брежнєв поручав теж скликання нового з'їзду всіх комуністичних партій світу „після докладної підготови". — На тому комуністичному збіговищі в Східньому Берліні нема зовсім представників китайських, кубинських і албанських комуністів.

Два совєтські шпигуни прибули до ЗДА з дипломатичними пашпортами

Вашингтон. — Речник Державного Департаменту Роберт МекКлоскі, заінтерпельований американськими журналістами, признав, що до совєтської амбасади у Вашингтоні прибув „з тимчасовим призначенням" „дипломат" Василій В. Кузнєцов та що другу дипломатичну візу видано в Москві також „дипломатові" генералові Ніколаєві Федоровичу Виноградову. Зате МекКлоскі відмовився заявити будьщо про твердження американських журналістів, що ті члени „дипломати" — це члени верхівки совєтської шпигунської централі в Москві, якою є „Комітет Государственной Безопасности" (КГБ). „Дипломат" Василій Кузнєцов — це насправді генерал В. В. Моженков з КГБ, який прибув ще 27 березня ц. р. до Ню Йорку. Його правдиву тотожність відкрили однаково агенти ЕфБі-Ай, як репортери ньюйоркського щоденника „Дейлі Ньюз", де, між ін., подано довгу історію, наче з фантастичного детективного роману, як в одній скрині із сміттям в Ню Йорку один антикомуністичний втікач із Східньої Европи, „словянин", знайшов нібито тайні американські військові документи, які виявились фальсифікатами, — як він пробував ті папери продати большевикам в совєтській місії до ОН в Ню Йорку і при цій нагоді пізнав в тій комісії Моженкова та повідомив про це ЕфБіАй. Названий ньюйоркський щоденник твердить, що Моженков і Виноградов прибули до ЗДА з конкретними місіями, з яких найпершою є — перевести контролю існуючого совєтського шпигунського апарату в ЗДА, поширити його та пов'язати совєтську шпигунську роботу з недавніми безпосередніми летами Москва-Ню Йорк. Обидва названі високі ранги совєтські шпигуни „заїздили 11 квітня Вашингтон і прибули до Ню Йорку. Вони знаходяться весь час під зорким наглядом збоку американських чинників безпеки. Чому Моженков приїхав під фальшивим призвищем, а Виноградов під правдивим, хоч вони обидва належать до верхівки КГБ — це їхня тайна.

УКРАЇНЦІ У ВІЛЬНІМ СВІТІ

ДОПОВІДЬ ПРО VI. СЕСІЮ УНРАДИ

Ню Йорк, Н.Й. — В п'ятницю, 21-го квітня ц.р., відбудуться старанням тутешнього Відділу ОбВУА в приміщенні Українського Літературно-Мистецького Клюбу при 149 Друга Евню, місячні сходини членів Відділу з доповіддю підполк. Петра Самойлова на тему: „Шоста Сесія Української Національної Ради". Доповідач був особисто приявний на цій Сесії. Початок о год. 7-ій

В РУТГЕРСЬКОМУ УНІВЕРСИТЕТІ ВІДБУВСЯ УКРАЇНСЬКИЙ МИСТЕЦЬКИЙ ВЕЧІР

Ню Бронсвік, Н. Дж. — З ініціятиви Української Студентської Громади, зокрема п-ни Олі Хомут з Рутгерського ун-ту, тут відбувся 7 квітня виступ двох мистецьких груп Осередку СУМА ім. ген.-хор. Т. Чупринки в Ню Йорку. Виступали дівочий Хор у складі 40 сумівок, під диригуванням д-ра Ігоря Соневицького і танцювальна група, під кер. хореографа Олега Генізи, у складі 30 осіб, всі в народній українській ноші. Акомпаніяторка Марія Гаврилюк давала до різних точок програми відповідні пояснення англійською мовою.

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ ОМУА

Ню Йорк. — В неділю 14 травня ц. р. відбудуться у власній домівці, піднайменій в Літературно-мистецькому Клюбі в Ню Йорку при 149 — Друга Евеню, о 1-ій год. попол., Загальні Збори Об'єднання мистців українців в Америці. В повідомленні Головної Управи ОМУА до всіх своїх членів про ті Загальні Збори сказано водночас про рішення мати у тій своїй власній домівці постійну виставку малярських і скульптурних творів дійсних членів ОМУА. Виставка буде відкрита у п'ятниці, суботи й неділі, експонати підлягатимуть розглядові жюрі, але виставляти можна також ті твори, які були вже на публічних виставках.

ВІДЗНАЧЕННЯ ПРОФ. К. САВЧУКА

Джерзі Сити. — Колеж св. Петра у Джерзі Сити нагородив 11 професорів, надавши їм цілорічні стипендії на закінчення докторських праць. Між тими професорами є Константин Савчук, асистент-професор історії в Сейнт Пітерс-коледжі, який підготовляє свою докторську дисертацію на Колюмбійському університеті в Ню Йорку. Була окрема вістка в щоденнику „Джерзі Джорнел" з 11 квітня ц. р. Проф. Константин Савчук ще недавно активний український студентський діяч, є частим промовцем перед американськими студентами на теми СССР, України, В'єтнаму й актуальних міжнародних справ.

„УПА В УКРАЇНСЬКОМУ ПОЕТИЧНОМУ СЛОВІ"

Йонкерс. — У п'ятницю 21 квітня, о год. 8-ій вечора, в Домі СУМА при 417 Неперген вул., виступить з такою доповіддю Леонід Полтава з рамени Асоціяції Працівників Української Культури. Поезії-ілюстрації читатимуть п-і Олена Футала і Евгенія Єнсен. Цю першу вечірню доповідь влаштовує 11-ий Відділ ООЧСУ на відзначення 25-ї Річниці створення УПА.

Ще один університет у Канаді визнав повноправною українську мову

Брендон, Манітоба. — Недавно створений з Брендонколеджу Брендонський Університет у цьому місті визнав українську мову на тих самих правах, що й французьку, німецьку та латинську, як це раніше зробив Манітобський університет у Вінніпегу. Про це повідомив реєстратор Брендонського університету Лінард Ф. Пелтс у листі до Олександра Назаревича — голови Української Секції Манітобської Асоціяції модерних мов. „Український Голос" у Вінніпегу в числі з 12-го квітня помістив оригінал і переклад того листа: „Дорогий Пане Назаревич: У доповненні до мого листа з 20 грудня я можу тепер повідомити Вас, що Сенат Брендонського університету авторизував прийняття української мови з XII кляси на тих самих правах, що їх мають французька, німецька і латинська мови, в цілях вступу (на університет)..."

У виборах у Пармі кандидують два українці

Парма, Огайо. — Як повідомив Віллям Мурал, у м. Пармі провадиться тепер передвиборча кампанія, в якій беруть участь два відомих українських діячів: Волтер Шипка, який був радником у місцевій управі впродовж чотирьох років, кандидатує тепер на пост голови Ради (помічника мейора), а Михайло Задерецький, який був у міській раді в 1958-61 рр., старається бути обраним до складу тієї ради. Вибори відбудуться 2-го травня. Українці становлять значну частину населення Парми, і коли б вони всі проголосували за цих кандидатів, то напевно виграли б вибори. Обидва кандидати є активними членами УНСоюзу. М. Задерецький, власник Бродвей Плумбінг Компанії, є керівником 334 Відділу УНСоюзу ім. І. Франка, був президентом Української Ліги Молоді Північної Америки, командантом Відділу Американського Легіону і ін. В. Шипка був командантом Відділу Українсько-Американських Ветеранів, має туристичне бюро і є постійно активним в українсько-американському громадському житті.

В Шикаго відбувся ювілейний концерт Григорія Китастого

Шикаго, Ілл. — Дня 15 квітня у школі Шопена відбувся Ювілейний концерт Григорія Китастого, про якого говорив Улас Самчук, а твори якого виконували Ю. Клюковська, Д. Грушецький із збірним Хором, під диригуванням Г. Китастого, Оксана Бриня, бас О. Гошуляк, Ансамбль бандуристів ОДУМ і Танцювальний Ансамбль „Дніпро", під диригуванням Гр. Китастого. Бандуристові і колишньому диригентові „Капелі Бандуристів" Григорієві Китастому сповнилося 60 років, тепер він живе в Шикаго і керує Ансамблем бандуристів ОДУМ. Головою громадського Комітету був д-р Ілля Мула, який на концерті виголосив вступне слово; конферансьє — Галина Довгошия. Г. Китастий написав музику на тексти деяких українських поетів за кордоном і в УССР, кілька музичних творів, та обробок народних пісень для фортеп'яно.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник — Ukrainian Daily
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by Ukrainian National Association, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid ot the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25. Jersey City & Foreign Rates: One year $14.00; six months $7.50; three months $4.00. For UNA members monthly 65¢.
Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N.J. 07303

Мости і шпигунство

Військове шпигунство було, є і буде доти, поки між державами існує взаємне недовір'я з потенціяльними можливостями воєнних зударів. Відомо, що для безпеки держави і для оборонної підготови треба мати про ворога якнайдокладніші і всесторонні інформації. Для цієї власне цілі й працюють розвідчі апарати, а для забезпеки проти чужої розвідки існує контррозвідка. Все це старі правди.

Тому виявлення, що до ЗДА прибули з дипломатичними пашпортами два високої ранґи совєтські шпигуни, чи радше керівники совєтської шпигунської централі — про що мова в окремій новинці на 1-ій сторінці нинішнього числа „Свободи" — не є особливою сенсацією. Адже відомо, що совєтські амбасади у всьому світі є централями шпигунів, що користуються персональною недоторканістю, як „дипломати". Найдокладніше описав це совєтський полк. Пеньковський і відомо це з різних шпигунських процесів. А втім, ця подія має поважне значення тому, що живемо в добі „будування мостів" між ЗДА і СССР та його комуністичними сателітами, у добі посилених заходів Америки поліпшити відносини з Москвою договорами з різних ділянок. Американський Уряд хоче доказати, що може „співіснувати" з Москвою і її сателітами без уваги на те, що та сама Москва постачає Північному В'єтнамові літаки, ракети, гармати й амуніцію, від яких гинуть американські вояки. Але це підхід тільки одної американської сторони.

Як повідомляє американська преса — совєтські „дипломати" почали масово втікати з різних столиць світу до Москви: це — наслідок виявлення совєтської шпигунської сіті, наставленої на здобування відомостей про Атлантійський Союз (НАТО) в Европі. Коли два генерали КҐБ прибули в той самий час до ЗДА, то напевно сталося це не випадково. Большевики використовують американські „мости", щоб під ними ще вигідніше й зручніше було діставатись до Америки й підривати її своєю роботою. Із всесвітньої історії відомо, що пожвавлена шпигунська робота завжди випереджує нагальні дії ворога. Москва завжди є ворогом західнього світу, зокрема Америки. Пропаґанда „мостів" і „співіснування" не повинна ані на мить заслонювати цей факт і присипляти чуйність, потрібну супроти ворога. ЗДА трактують „мости", як засіб для закріплення миру. Большевики трактують їх, як засіб для посилення підривної роботи з остаточною ціллю заґирити вільний світ. Приїзд двох генералів від шпигунської роботи до ЗДА є ще одною пригадкою цієї істини.

Обкрадена Україна

12-го квітня у Києві відбулась чергова трагікомедія вибору „уряду" Української ССР. Делеґати Верховного Совєту одноголосно схвалили працю „попереднього уряду", одноголосно обрали головою Ради Міністрів УССР В. Щербицького, а головою Президії Верховного Совєту Д. Коротченка. Вони ж одноголосно ухвалили віддати Москві ще кілька нібито „своїх", республіканських міністерств, схвалили зміни, в напрямі закручення шруби, в законі „Про посилення боротьби з особами, які ухиляються від суспільно - корисної праці і ведуть антигромадський, паразитичний спосіб життя". Вони вибрали понад 30 „міністрів", в тому числі й В. Нікітченка — голову КҐБ (Комітет Державної Безпеки, іншими словами — НКВД), ніби не бачачи, що ті міністри майже всі позбавлені навіть фіктивних міністерств, адже з усіх міністерств у сучасній Україні лише 5 належать до республіканських, а 27 вже належать до т. зв. „союзно - республіканських міністерств", тобто справжній міністер сидить у Москві.

Ніби на сміх, московські „Известия" з 13-го квітня, повідомляючи, що в УССР до „жовтневої революції" не було ні одного клюбу, а тепер є тисячі, твердять, що на тій найновішій сесії Верховного Совєту УССР сьомого скликання промовці говорили про „Досягнення України, яка в єдиній братській сім'ї совєтських народів добилась ґрандіозних успіхів у розвитку економіки, науки і культури". Найбільша в сучасному світі колонія, яку Москва позбавляє з подивугідною методичністю решток навіть формальних ознак не то державности, але й мізерної автономії, — сходить дедалі більше до ролі південної провінції Росії, малоросійської области у великому царстві чи ханстві московському характеризують ту фіктивну державність просвітянськими клюбами, та ще й такими, в яких шляхом преси і навіть російських платівок намагаються добити українську душу. „Уряд" УССР і вся „робітничо - колгоспна держава" нібито українського народу дійшли до такого стану супермаріонетковости, що про „урядові" зміни в Києві ніхто вже в світі не пише, не знає і тим не цікавиться.

ЧИ БУДЕ ВІДПРУЖЕННЯ?

Мюнхен. — 17 квітня в Східньому Берліні відкрито з'їзд комуністичної партії совєтської зони Німеччини. Офіційно ця область, в котрій знаходяться понад 20 совєтських дивізій, має назву — „Німецька Демократична Республіка", а комуністична партія цієї републіки називається: З'єднана Соціялістична Партія. Отже, за назвою совєтська зона Німеччини і „демократична" і „соціялістична", хоч у тій „республіці" німецьких соціял - демократів диктаторська партія жорстоко переслідує. Диктатор цієї „демократичної" республіки Ульбріхт звелів збудувати високий мур у Берліні і відділив свою „державу" колючим дротом, ровами і мінами, щоб людність цієї области не тікала на захід.

Тяжке положення 17 мільйонів німців у совєтській зоні завжди турбувало парлямент і уряд Західньої Німеччини. Влада Західнього Берліну — сенат — також уживала заходів, щоб людність міста, розділеного муром, могла вільно переходити з одної частини до другої. Тепер, з уваги на з'їзд комуністичної партії в Східньому Берліні голова боннського уряду Кізінґер звернувся з листом до Ульбріхта, в якому подав 16 точок як теми для переговорів між представниками Німецької Федеративної Республіки і урядом Ульбріхта.

З свого боку, заступник західньо - німецького прем'єра, Брандт, як голова німецької соціял - демократичної партії, вислав листа до членів комуністичного з'їзду з пропозиціями обговорити різні політичні проблеми, спільні для всіх німців.

Без сумніву, Кізінґер — прем'єр і Брандт — віце-прем'єр думали не так про Ульбріхта — пішаницю в руках Москви, як про російську делеґацію на чолі з генеральним секретарем совєтської компартії Брежнєвим, що прибув на з'їзд в Східньому Берліні. В Бонні політики думають зовсім правильно, що не Ульбріхт вирішує справи в своїй „демократичній республіці", а Москва.

Як відгукнувся Ульбріхт на листи Кізінґера і Брандта? Перша реакція була глумливо - неґативна. Але за тим почавши інший тон у пресі та радіопередачах східньої зони.

Ульбрихт ухопився за те, що голова уряду Західньої Німеччини охочий вести переговори з урядом совєтської зони. Раніше — під проводом Аденауера і Ергарда — такі переговори були неможливі. Але Ульбріхт хоче, щоб ці переговори велися по формально - урядовій лінії: це для нього був би шлях до визнання „законности" його уряду. У 4-годинній промові Ульбріхт поставив цілу низку несприйнятливих для Бонну передумов для „відпруження" відносин, а за єдину базу з'єднання визнав — заведення в цілій Німеччині комунізму.

Звичайно, на таке визнання уряду совєтської зони ніякий уряд Західньої Німеччини не погодиться. Бо це було б визнанням існування „двох німецьких держав". Намір боннського уряду є той, щоб через свій демарш показати і найзапеклішим комуністам у совєтській зоні і їх московським протекторам, що уряд Західньої Німеччини не збирається силою прилучати державу Ульбріхта до себе, а хіба в першу черґу поліпшити долю німців у східній зоні.

Бонн прямує до того, щоб розвіяти пропаґанду, яку ширять Москва та комуністичні уряди країн сателітів, мовляв, уряд Західньої Німеччини готує воєнну аґресію проти країн совєтського бльоку.

Пропаґанда — це велика політична сила. Деколи пропаґандисти самі починають вірити в свої кличі, хоч спершу ті гасла були кинуті без власної віри в їх правдивість. Коли в Москві дійдуть до переконання, що об'єднана Німеччина не творитиме небезпеки для її східніх сусідів, то державу Ульбріхта пожертвують для того, щоб коекзистенція в середній Европі мала реальний ґрунт. Але це довгий шлях.

П. А.

Польща використала маніфестацію в Освєнцімі для атак проти Бонну й Вашинґтону

Варшава. — В неділю 16 квітня ц. р. відкрито могутній пам'ятник на місці колишнього страхітливого гітлерівського кацету в Ос-в'єнімі, по-німецьки Ашвіці, де в рр. 1940-45 згинуло кругло 4 мільйони в'язнів. У тій маніфестації взяло участь коло 200.000 осіб, а з усіх сторін світу прибули колишні в'язні Освєнцімського кацету. Найбільшу чужинецьку групу становили жиди, бо в тому таборі смерти згинуло коло 3.000.000 жидів, що їх привозили туди на смерть з усіх країн, окупованих німцями в другій світовій війні. Комунопольський прем'єр Юзеф Циранкевіч, який теж був в'язнем Освєнціму, виголосив промову, проте навіть не згадав в ній про жидівські жертви Освєнціму, зате лаявся проти „американських імперіялістів" і „неонацистів" у Західній Німеччині. Тому, що польська преса згори заповідала, що та жалібна маніфестація в Освєнцімі буде насправді комуністичною політичною демонстрацією проти Америки й Західньої Німеччини, то американський амбасадор Джан Ґранускі не прийняв запрошення прибути туди. Пам'ятник, що його становить кілька кам'яних бльоків й обелісків, створено спільними силами італійських та польських скульпторів. Підготовою займався Міжнародний Комітет з французьким жидом Робертом Вайцом на чолі.

С. Гординський

ПРО МУЗЕЙ І БІБЛІОТЕКУ У ВІННІПЕҐУ

Серед бібліотечних і музейних установ, що ми їх маємо у Новому Світі, окреме місце займає Осередок Української Культури й Освіти у Вінніпеґу. Його засновано в 1944 р., в часі, коли внаслідок німецької окупації Европи гинули цінні українські бібліотечні і музейні збірки в Парижі, Берліні, Варшаві, а згодом від большевицьких рук — у Празі. Завданням нової установи було призбирати з книжок, архівів і музейних речей те, що ще залишилося поза досягом нацистських і большевицьких рук. На осідок музею вибрано Вінніпеґ, не тільки тому, що це місто знаходиться в центрі Канади, а й тому, що близько нього є численні оселі українських фармерів, і їх зв'язок із землею давав музеєві більшу стабільність у перспективі майбутнього.

Упродовж 23 років працівники музею і бібліотеки Осередку зібрали цінні збірки, цікаві не тільки для відвідувача. Над різними мистецькими творами, архівами, пресою можна вже працювати науково. Власне, з цього погляду хотіли б ми мати опис важливіших речей, що знаходяться у збірках Осередку, бо в нас бувають не раз великі цінності, про які ні ширший загал, ні дослідники не знають.

Музей

Музей і бібліотека Осередку знаходяться на третьому поверсі Дому УНО у Вінніпеґу на 935 Мейн вулиці. Займають вони три кімнати, робітню - канцелярію і три кімнати - маґазини. Одна кімната зайнята творами народного мистецтва, із смаком виставленими в засклених ґабльотах: народним одягом з усіх частин України, добірною колекцією вишивок і гаптів (між ними церковні гапти з XVII ст.), зразками старих українських тканин і збіркою старих українських поясів. Ці останні речі набув музей у проф. С. Жука. Далі збірка народної кераміки, різьби в дереві і окремо писанок. Серед килимів є один з XVIII ст. із подільської церкви.

З речей музейної вартости слід згадати чималу збірку старих українських мап та монументальних розмірів ґравюру Григорія Левицького (1697-1769), батька знаменитого портретиста Дмитра, виконану на честь київського митрополита Рафаїла Заборовського в 1739 р. Побіч портрета митрополита на ґравюрі зображені музи, Київська Академія, студенти, лаврська церква і види Києва.

До музею - архіву належать ґабльоти з бібліотеками, документами і приватними речами полк. Є. Коновальця (також його посмертна маска), Олександра Кошиця і американського українця - винахідника Р. Ґонсета. Між речами О. Кошиця є записи народних пісень, досі ще не друковані, і комплект його музичних творів. З інших експонатів слід згадати шапку - папаху ген. Юрка Тютюнника, його військову мапу і досі не передрукований фотопортрет. З років української державности є збірка грошей, поштових марок, пашпортів, державних позик, асиґнацій і маловідомих фотографій.

З сучасного мистецтва варті уваги скульптури Б. Мухина в бронзі, між ними „Князь Роман Галицький", і велика плякета в бронзі „Тарас Шевченко" Л. Молодожанина.

На жаль, тіснота приміщення не дає музеєві змоги виставити все найцікавіше: навіть подвійно більше приміщення було б замале. Це справа, яка лежить на сумлінні канадійських українців.

Бібліотека

Бібліотека начисляє з усіх ділянок понад 10 тисяч назв, з того 5,370 скатальогізованих. Передусім звертає увагу цінна збірка періодики. Крім комплектів канадійських газет і журналів, спеціяльно вінніпезьких, є, наприклад, комплект львівського „Діла" від 30 жовтня 1930 р. до початку війни. Шкода, що інші газети представлені тільки випадковими числами! З воєнних европейських видань є комплект „Краківських Вістей", львівські „Нові Дні" і пізніші видання еміґрації.

Крім книжок, закуплених і отриманих від видавництв, бібліотека має книжкові збірки П. Зварича і Ю. Лісового з Англії (чимало старих англійських книжок з цінними ґравюрами), В. Скиби, бібліотеку УНО, Українських Канадійських Ветеранів і ін. В бібліотеці є цінні видання з мистецтва, літератури, історії, хоч бракує деяких важливих видань, яких свого часу не набуто з браку фондів. Справа поширення музею і бібліотеки зв'язана з коштами, які наш канадійський загал дає на культурні цілі неспівмірно до своєї заможности.

Окрасою бібліотеки є збірка стародруків XVII і першодруків поч. XIX ст. Вона невеличка, але ці видання ледве чи має якась інша бібліотека. Там є „Руно орошенное" 1697 р., Євангелія з друкарні Києво - Печерської Лаври, 1658 р., Молитовник з тієї самої друкарні, 1746 р., Акафіст св. Великомучениці Варвари з багатими ґравюрами, Печерський Патерик 1777 р. З новіших видань варті уваги: друге видання „Енеїди" Котляревського, з 1808 р., „Письма из Малороссии" А. Левшина, видані друкарнею Харківського університеті 1816 р., „Утренняя Звезда" ч. 2., Харків 1833 р., з першодруками Гр. Квітки-Основ'яненка і Л. Гребінки, перше видання Гр. Сковороди, Москва 1837 р., „История древне - русской словесности" М. Максимовича, Київ, 1839, „Українські прислів'я і поговірки", Харків, 1834 („На вовка помовка, а москаль кобилу вкрав"), „Бандура, думки і пісні" Тимофія Думитрашка - Райча, Київ, 1858, „Приказки" Павла Білецького - Носенка, Київ, 1871, „Народні пісні" А.

(Продовження на ст. 3-ій)

Софія Кушнір

МАТИ Й ДИТИНА

— Вона дуже симпатична, але мушу сказати, що те, що вона робить, межує з глупотою!

І молода пані зневажливо махнула рукою з блискучими червоними нігтями, хитнула куштовно уфризованою головою і примкнула зеленилом підмальовані повіки.

— Але що сталося?

— Подумайте тільки, відколи їм народилася дитина, вона покинула посаду!

— Ну, а що мала робити? Вона ж мусить дитину годувати, займатися нею... Цього погодити з посадою не можна.

— Так, але ця дитина має вже два роки!

Сказала це з ноткою обурення.

Ми замовкли. Вона — бо вважала, що вже нічого більше сказати не треба, а я — бо не дуже розуміла, що вона мала на думці.

— Отже, що з цього? — запитала я врешті.

Прошила мене пронизливим поглядом і суворо додала:

— Мати не потребує особисто займатися дворічною дитиною. Вона могла б піти знову до праці. Прошу тільки подумати, яка це глупота! Вона скінчила коледж, має право вчити в середній школі, могла б заробляти куди більше, ніж її чоловік, а тим часом соває горшками й пере пелюшки. І є на утриманні чоловіка, що здібний тільки до фізичної праці.

— Мені здається, що це людина дуже освічена?

Ще раз згірдливо махнула рукою:

— Е! Скінчив якийсь там факультет в українському університеті у Мюнхені! Що може з цим зробити? А вона має всі американські кваліфікації. Її товаришки добре заробляють, можуть добре одягнутися, виїжджають на Бермуди... А вона не може нікому показатися в своєму старому капелюсі і тільки церує шкарпетки та варить обіди цьому... токареві!

— Ну добре, уявім собі, що вона повернулась на посаду в школі. А хто ж тоді буде займатися дитиною?

— Повинна віддати її до нерсери. Дитина вже велика!

**

Ось так деякі наші жінки в Америці уявляють собі завдання й обов'язки матері-українки.

Нехай дитина йде до „нерсери". Виховають її там на малого „айриша". Але мати ходитиме в модному капелюсі, матиме елеґантно улаштоване помешкання і їздитиме на Бермуди.

Це все вимагає одвертої і твердої відповіді.

Моя гарна пані, виховання української дитини — річ важливіша, як усі капелюхи та черевики. Залишаємо вже набоці проблему винародовлення, яка є такою очевидною, що її не треба дискутувати. Навіть коли б ясла були українські, мати не повинна віддавати до них дитини без крайньої конечности.

Ніщо у вихованні дитини не може заступити матері. Це вона мусить стежити за кожним кроком дитини, від зарання її життя, мусить вчити її перших слів, защеплювати їй перші моральні і релігійні поняття, привчати з любов'ю, але й рішучо до дисципліни, опромінювати її перші роки ореолом того почуття довір'я, безпеки і щастя, яке характеризує батьківський дім. Позбавляти дитину всього цього — велика для неї кривда.

Такий стан, коли чоловік працює, а мати займається дітьми і домом, є єдино нормальним укладом стосунків. Не думаймо, що праця жінки й матері має тільки споживчий характер; що чоловік заробить — те жінка витратить. Чоловік творить добробут родини тим, що заробляє, а жінка тим, що розумним господарюванням заощаджує. Господарська роля дбайливої і розумної жінки величезна: гріш до гроша, це становить великі суми різниці, коли щось дешево купують, замість переплачувати, коли вдома варять і шиють, замість купувати, коли речі своєчасно направляють, замість викидати, коли пляново й ощадно господарюють. Без розумної допомоги жінки чоловік мусить за все платити багато дорожче. А втім, навіть заробіток готівкою не є для жінки, що сидить удома, недоступний: скільки можна заробити шиттям, вишиванням, коректою і т. д.

Ба! Вона скінчила університет, а тепер буде шити? Чи не шкода стількох років студій? А цей її чоловік, що тепер є робітником? Чи не шкода і його студій? Так виглядає життя — і треба з цим погодитися.

А втім, студій ніколи не шкода. Поперше — вона могла не вийти заміж. Тоді, як стара панна була б учителькою, а не швачкою. А що не є старою панною, щастя подружнього життя і материнства може окупити зреченням професійної кар'єри. Подруге — ще невідомо, чи колись, пізніше не буде вчителькою, може як старша жінка, а може як вдова. Потретє, освіта потрібна і вдома. Українським матерям на еміґрації потрібно якнайбільше інтеліґенції! Вони мусять дати своїм дітям те, чого школа їм не дає: українство і знання з ділянки українознавства. А в чималій мірі також і — релігійну освіту. Особа з університетською освітою, навіть з іншою спеціяльністю, легше подолає зв'язані з цим інтелектуальні завдання, ніж хтось, що не має можливости здобутися на інтелектуальне зусилля.

Завдання жінки і матері — вести дім і займатися дітьми. Не дитиною, але дітьми. Бо коли хтось має одну дитину, то звичайно може мати і більше. Нормальна, християнська родина, поза виїмковими випадками, це родина з дітьми, а не з дитиною-одинаком. В громаді діти ліпше, нормальніше виховуються, щасливіші, більше приготовані до співжиття з людьми, більше здібні до взаємної любови, не згадуючи про те, що в еміґраційних умовинах менше податні на винародовлення. А де ж тут може думати мати про виховання дітей, коли більшу частину дня переводить поза домом і більшу частину своїх думок присвячує професійним справам? Тому місце молодої жінки, матері

(Закінчення на стор. 3-ій)

Нестор Король

ОЧИМА ЗВИЧАЙНОГО УЧАСНИКА

(Спогади)

(6)

Після обрання управи новоствореної Центральної Ради, Міхновський прочитав заготовлений ним раніше проєкт відозви від імени Української Центральної Ради „До Українського Народу". ТУПівці рішуче запротестували проти будь-якої відозви. А проєкт відозви Міхновського вони відкинули, бо в ньому сильно наголошувалось політично-державницькі місця, а „ТУП не політична організація". Під нашим і прибулих представників соціялістичних організацій тиском проєкт відозви Міхновського „До Українського Народу" був прийнятий за основу. Появився він у пресі щойно 9 (22) березня кардинально змінений. Але зате напередодні появи відозви від імени Української Центральної Ради в пресі появилось звернення від імени Товариства Українських Поступовців, в якому закликалось український народ всемірно підтримувати новий російський уряд, збирати гроші на культурно-освітній фонд, відкривати „Просвіти", підтримувати українську пресу, відкривати українські школи, готуватися до Російських Установчих Зборів, які (хоч про це ще ніде й згадки не було) мають перетворити колишню Російську імперію на союз федеративних держав, де знайде своє місце і Україна. Це звернення підписала Рада Товариства Українських Поступовців: Вілінський, Волошинов, Вязлов, Демяновський, Д. Дорошенко, М. Грушевський (якого ще тоді і в Києві не було), С. Єфремов, В. Л. Леонтович, Матушевський, Ніковський, Прокопович, Старицька-Черняхівська, Є. Чикаленко, барон Ф. Штейнґель і Яновська.

5 (18) березня вранці я вирушив назад до Лісок, щоб, оформивши здачу коней, повернутись до офіційного місця праці — ремонтної комісії в Петроґраді. Повертався через Москву. Москва назовні була настороженo урочиста, але революція відчувалась на кожнім кроці. Відчувалась якась заклопотаність. Зате Петроґрад божеволів. Всюди юрби солдатів з величезними червоними бантами на грудях і стрічками на баґнетах (і звідки у солдатів запасних полків взялася зброя? адже в запасних полках, крім учбових „чорних" ґвинтівок, іншої зброї не було), без будь-якого військового ладу, в розщібнених шинелях, без поясів з розщібненими ззаду хлястиками. Це не солдати, а одягнені у військову одежу озброєні банди свавільних сільських парубків. Всюди галас, хриплі голоси мітинґових „оратєлів", музика... Марсельєза!

„То як вам подобається Петроґрад? — питає мене генерал, начальник комісії. — Як там поза Петроґрадом?" — „Петроґрад мені зовсім не подобається, — кажу, — занадто багато розбещених солдатів, а поза Петроґрадом — як де: в Москві якась насторожена урочистість, а в Києві якась невиразність". — „Ви і в Києві були?" — питає. „Був," — кажу. —

„Оце, молодий чоловіче, і є найбільша помилка царського уряду, що сконцентрував тут так багато без потреби війська, — каже він. — Як сприймаєте революцію?" — „Будемо будувати нове життя — кажу, — Ваше Превосходітєльство". — „Вже почали будувати без вас. Вам залишається тільки виконувати накази будівничих", — каже. — „Я українець", — відповідаю." „Помиляєтесь, молодий чоловіче, дуже сильно помиляєтесь, якщо думаєте будувати якесь інше, а не загально-російське нове життя. Революційна республіканська Росія при перших же проявах якоїсь окремішности знищить вас методами багато жорстокішими, ніж царський уряд. Бо, мовляв, тепер маєте свободу, то чого вам ще треба, чого ще хочете? Будьте обережні з висловлюванням своїх думок. Ніколи не забувайте, що за російською офіційною термінологією, прийнятою в цій державі, ви є русскій великорос. Для вашої ж безпеки і спокою та для успішности в кар'єрі вам і Лінєвічеві ліпше у визначенні національности другого складового слова не вживати, а князь Львов взагалі ніколи не вживає слова „великорос". То його мужики всі — короси. І виходить що всі ви три русскіє. То яка може бути тут окремішність?" — повчально сказав він.

„А тепер до діла, — продовжував: — у нас в комісії зміни. Нова влада відібрала від нас заготівлю коней на ярмарках та приватних кінських заводах і передала це приватним особам. Воно й зрозуміло: на те і революція, щоб дати можливість підлататись державним коштом бідним революціонерам, що так довго на це чекають. Отже, обсяг праці в комісії зменшився і є лишні люди. Я думав, куди вас приділити. Не посилати ж мені вас до етапного коменданта чи воїнського начальника. А тут наспіло прохання від командувача військ Київської Округи, щоб вас відрядити в його розпорядження. Хто там вам так прислужився? Зараз будуть виготовлені для вас усі документи. Беріть документи й гроші і з Богом до свого Києва. Може ми ще там з вами зустрінемось. До побачення!" — закінчив він, простягаючи мені руку, що ще дванадцять днів тому було абсолютно неможливою річчю.

Як я довідався кількома днями пізніше, заготівлі для армії „Земґором" харчів, фуражу та іншого всього теж були відібрані і передані „приватним заготовельникам фахівцям", себто спекулянтам. Таким чином С. В. Петлюра був звільнений з посади головного контролера і ввесь віддався революційно - державницькій діяльності.

Одержавши документи, пішов я до своїх однодумців, яких у петроґрадськім гарнізоні і між студентами було досить. Розповідаю про все, що діється в Києві: про створення клюбу, заснування Центральної Ради, про намір скликати український військовий з'їзд, формування українських полків, намір скликати національний конґрес тощо. Дещо вже знають з листів Павелка і Міхновського. На мою пораду посилати до київського етапного коменданта свідомих вояків-українців для формування українських полків, кажуть, що хоч у Петроґраді більше як три чверті гарнізону складається з українців, на їх думку, вони вже не годяться для нас, бо занадто розбещені революцією і загальноросійськими кличами. Якщо такі одиниці траплятимуться, то вони їх відсилатимуть до Києва.

12 (25) березня я вже знов у Києві, де мене залишено при Київській Військовій Окрузі виконувати різні дрібні доручення, пов'язані з поїздками до запасних кавалерійських і артилерійських частин на території округи,

Ютика, Н. Й.

ВІДЗНАЧЕННЯ ШЕВЧЕНКОВИХ РОКОВИН

Заходом Відділу Українського Конгресового Комітету 1-го квітня українська громада Ютики вшанувала пам'ять Тараса Шевченка. Сцену Укр. Католицької Авдиторії оригінально оформила молода, надійна мисткиня-малярка Оксана Лукашевич, удекорувавши її фрагментами пам'ятника Шевченкові у Вашинґтоні — постатями Великого поета.

В академії виступали: Жіночий хор під дириґуванням п-ні Олени Кокодинської, учні Школи українознавства при Православній церкві Чесного Хреста під керівництвом п. Ів. Юрченка, молодь Пласту і СУМА. Реферат про Тараса Шевченка виголосила п-ні Ірина Запаранюк, голова місцевого Відділу СУА.

В першій частині програми Жіночий хор виконав „Заповіт" і три пісні на слова Шевченка — „Село", муз. М. Гайворонського, „Вечір", муз. Степового і „Якби мені черевики", муз. Є. Козака. Діти укр. школи з віночками склали віршований „Поклін Тарасові" та інсценізували „Розриту могилу", за участю п-ни Лілі Громів і п. І. Юрченка.

Члени СУМА та учні школи поставили сценку В. Барагури „Зустріч з бандуристом". Ролю молодого Тараса жваво і невимушено грав юнак-сумівець Ромко Мельник, співаючи „Думу про Залізняка" разом із „Старим бандуристом" (п. Ярослав Ликтей). Варто відмітити і виконавців інших ролей — п. С. Мельника (Тарасів дід), Ліду Герець (Катря) і Миколу Гереця (батько).

З декляміціями виступали юначки пласту (збірна рецитація „У казематі"), юнаки-сумівці та молодші учні української школи, втішаючи своїх батьків і старших тим, що хоч „чужого навчаються, та й свого не цураються". Жіночий хор закінчив програму академії піснями „Стоїть гора високая", муз. Є. Козака, „Та нема гірш нікому", муз. М. Лисенка (солістки: п-ні Зоя Луценко, пні Володимира Смик і п-на Леся Яцків) та „Рости, квіте", муз. К. Стеценка. Акомпаніювала на фортепіяні п-на Галя Гнап.

З признанням треба відзначити мистецьке, досвідчене керівництво диригентки п-ні Олени Кокодинської, яка спромоглася за короткий час організувати і підготувати жіночий хор, який міг би й надалі прикрашати програми українських імпрез.

Співом національного гимну, заінтонованим Жіночим хором та підхопленим всіми приявними на залі, закінчено це урочисте свято.

На мою думку, слід відійти від хибної, часом практикованої засади — влаштовувати Шевченкові свята виключно фаховими силами, мовляв, „дитячий садок" не треба пускати на сцену. Участь дітей і молоді в цих святах — конечна. Вона надає їм життєвого пульсу, робить юних глядачів постійними учасниками, які спочатку зорово, а потім чуттям і серцем сприйматимуть Тарасове слово. Діти і молодь до виступів мають бути дбайливо підготовані. А разом з ними на свята приходитимуть і їхні батьки, бабусі й дідусі.

В. Юрченко

„ЛІТЕРАТУРНА УКРАЇНА" ПОВІДОМИЛА ПРО РІШЕННЯ МАНІТОБСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ

В числі з 14-го квітня та київська газета повідомила, що: „Недавно Манітобський університет вирішив надати українській мові рівноправність з іншими мовами, тобто французькою, німецькою й латинською. Вона викладатиметься на тих курсах, де крім англійської, має бути ще якась інша мова. Нове рішення сенату увійде в силу в новому університетському календарному 1967 — 1968 році".

Український Літературно Мистецький Клюб Ню Йорк 149-2 ав.

● **З Літературно-Мистецького Клюбу в Ню Йорку** повідомляють, що в п'ятницю 21 квітня ц. р. відбудеться там доповідь українського журналіста Ореста Питляра, який пів року тому прибув з Австралії, на тему: „Австралія й австралійська Україна". У мистецькій частині вечора пані Леокадія Пелех виступить із фортепіяновим сольо. Початок о годині 8 веч.

В АМЕРИЦІ Й У СВІТІ

БРИТІЙСЬКИЙ ПРЕМ'ЄР ГАРОЛД ВІЛЬСОН ПРИБУДЕ ДО ВАШИНҐТОНУ 2 червня ц. р. на нараду з президентом Джансоном у справі В'єтнаму, Комуністичного Китаю, Середнього Сходу й заходів Британії щодо приступлення до Спільного Господарського Ринку. Вільсон відвідає перед тим міжнародну виставку в Монтреалі в Канаді.

ПОДЯКА

Вечером 5-го березня 1967 р. у Пармі, Огайо, по тяжкій недузі на 71-му році життя і 44-му році священства, відійшов у Вічність наш Улюблений МУЖ, ТАТО і ДІДУСЬ

бл. п. о. ПАВЛО ШИМАНСЬКИЙ

В тих тяжких днях нашого смутку і болю, багато людей виявило нам багато своїх шляхотних почувань, правдивого співчуття, моральної помочі і розради.

Тих добрих людей, просимо прийняти від нас в цій формі, нашу найсердечнішу

ПОДЯКУ.

В першій мірі дякуємо всім тим Священикам, що взяли участь в похоронних відправах, Парастасах і Св. Літургії, а це:

Високопреподобним і Всечеснійшим Отцям Євгенові Бодмарові, Євгенові Цегельському, Атанасові Тимкову, монс. Дмитрові Греськові, Іванові Оришкевичеві, Миколі Павлишиному, Тарасові Дурбакові, Андрієві Улицькому, монс. Левові Адамякові, Левові Тимкові, Іларієві Бенедиктові, Яремі Барничеві і Н. Петришці.

Зокрема дякуємо Всеч. Отцю Пароховi Андрієві Улицькому за провід в похоронах, — за це, що їх обрядову частину включно з жалібною гостиною взяв на власні труди і взагалі за Його добре серце і вирозуміння для нашого терпіння і шанобливе Його ставлення до Дорогого нам Покійника і цілої нашої родини.

Всеч. Отцю Іларієві Бенедиктові дякуємо за Його прощальне тепле слово в Церкві.

Дякуємо Впов. Панам Євгенові Садовському, місцевому дякові і диригентові хору „Дніпро" і дякам Дмитрові Гнатюкові з Парми, Огайо і Степанові Жгутові з Фенікс-віл, Па. за це, що своїм гарним співом звеличали ці сумні обряди.

Крім цього, п. Дмитрові Гнатюкові дякуємо за часті відвідини Покійника в часі Його недуги.

Дякуємо Вир. Сестрам ЧСВВ, Марійській Дружині і П. Т. Членам Учительського Збору парафіяльної школи в Пармі за їх участь разом зі шкільними діточками у похоронних відправах.

Дякуємо організаціям: Лицарів Колюмба і СУМА за виставлення почесної варти в Церкві при домовині Покійника, а також дякуємо Пластові за участь в Парастасі.

Рівнож дякуємо Впов. Паням, що зготовили жалібну гостину і гарно прийняли так багато осіб по похоронах.

Дякуємо Впов. П. Д-рові Александрові Клєссові, лікареві в Пармі, за дбайливу і совісну опіку Покійника в часі Його недуги.

Загально сердечно дякуємо всім тим, що взяли так численну участь в трьохденних похоронних обрядах і разом з нами молилися до Всевишнього за спокій душі нашого Найдорожчого Мужа, Тата і Дідуся, — всім, що склали свої жертви на Служби Божі, — всім, що прислали квіти, або замість них вислали свої жертви на добродійні цілі і всім, що словом, чи листом виявили нам своє співчуття і пошану Покійникові, — а вкінці всім тим, що відпровадили свого Душпастиря там, де нема вже болів, смутків ні страждань.

Зокрема дякуємо Впов. Панству Меценасам Топоровичам, Дорогим нашим Сусідам зі Збаража за це, що в той час нашого великого горя виповнили нам брак нашої родини, що залишилася на Батьківщині; за це, що стало відвідували Покійника в часі Його смертної недуги і піддержували Його і нас на дусі, а вкінці в глибокому своєму смуткові відвели Його на місце Вічного Його Спочинку.

За їх добре серце, нехай їх Бог стократно нагородить.

Впов. П. Михайлові Колодієві, власникові похоронного заведення в Клівленді, дякуємо за дбайливе і достойне переведення похоронів.

Якщо ми когось у нашій подяці через недогляд поминули і не згадали, то просимо вибачення.

Дружина — ОЛЕНА
Дочка — ДАРІЯ
Зять — д-р АНДРІЙ ЖГУТА
Внуки — ЮРІЙ і ГАЛЯ

Парма, дня 15-го квітня 1967 р.

МУЗИЧНИЙ ФЕНОМЕН

Йому всього 11 літ, а вже перед двома роками став лавреатом, здобуваючи першу нагороду на всеамериканському фортепіяновому конкурсі в Остен і Тексас, — в р. 1966 виступав як соліст на концерті молодечої симфонічної оркестри в Маямі Біч на Флориді й цього самого року грав фортепіянове сольо на великому Концерті в честь Івана Франка в Шикаґо. Всюди з успіхом. —У рецензіях флоридських часописів „Нюс Пост" і „Журнал" з 30 січня 1966 р. називають його „музичним ґенієм", вихваляють його оксамітний тон і техніку та лякають відомого мистця-піяніста Ван Клібурна, що одного дня він буди мусіти сісти на кріслі позаду цього „чуда" — нашого земляка Богдана Сперкача.

Рік тому я мав приємність познайомитися з молоденьким Богданом, чи як його дома звуть Данком, і він зробив на мене дуже приємне враження. Цього року я довідався, що мимо свого віку, його прийняли до гурту „заавансованих учнів" на музичному відділі Маямського університету, де пильно продовжує студії.

З цим „феноменальним музичним чудом" стрінемося та почуємо його перший раз на сході нашого краю у Філядельфії 23-го квітня на його власнім концерті, влаштованім філядельфійським Літературно - Мистецьким Клюбом. Програма концерту складається з творів Баха, Бетговена, Косенка, Ліста, Лекуона, Рудницького, Шопена, Шутя й Шуберта. Отже програма, якої не посоромився б мистець з кількадесятирічним стажем.

Маємо надію, що наша публіка у Філядельфії й околиці зацікавиться цією новою зіркою на нашому мистецькому обрію та вщерть заповнить концертову залю. Багато говоримо про наших адептів мистецтва, але не слів їм від нас треба. Вони потребують моральної помочі у формі нашої приявности на їхніх виступах. Це буде для них заохотою до дальшої праці над розвитком своїх мистецьких талантів, не тільки для себе самих чи на радість найближчої рідні, але й для добра нашої національної справи. Відомо, що духова культура народу є показчиком його вартости, а хто може бути кращим пропаґатором української культури серед чужомовного світу як не наші музики, співаки та образотворчі мистці? Їх мистецька праця промовляє не тільки до розуму, але й до — серця.

На концерті молодого Богдана Сперчака будемо могти ствердити, чи американські музичні фахівці мали слушність, що він —феномен!

Володимир Рудницький

ПРО МУЗЕЙ І БІБЛІОТЕКУ У ВІННІПЕҐУ

(Продовження зі стор. 2-ої)

Метлинського, Київ, 1854 і ін.

Деякі видання мають цікаві автографи, наприклад Кулішеве видання „Народних оповідань" Марка Вовчка, СПБ 1858, має дедикацію Авторки М. П. Поґодіну, а другий автограф, Ол. Стороженка, знаходиться на його „українських оповіданнях", СПБ 1863.

Для мистецтвознавця й історика цікаві такі видання, як „Описание Киево - Софийского Собора", Київ, 1825, „Описание Киево - Печерской Лавры", 1851, „Указатель святини и священных достопамятностей Киева", Київ, 1871. Є рідкісний примірник видання „Український музей", Київ, 1927, за редакцією П. Курінного, Ф. Ернста, Данила Щербаківського, М. Рудинського і С. Гілярова, — видання, що показує можливості українського музейництва в 20-их рр. і що було придушене совєтами.

В архіві Осередку зберігається чимало рукописів наших учених і письменників, понад шість десятків праць із життя під московською і німецькою окупаціями в 1940-1945 рр. І архів і бібліотека мають чимало унікальних документів, вартих того, щоб їх окремо описати. Уже давно настав час, щоб музей Осередку випускав якесь періодичне видання, хоч би невеликий річник про збірки і працю установи, — це причинилося б до більшого зацікавлення загалу і поповнення музею та бібліотеки новими експонатами, як теж фінансовою допомогою на їх закупи.

З розбудовою Осередку зв'язана й дальша його видавнича діяльність. Осередок випустив уже два десятки видань, між ними два солідні томи спогадів Ол. Кошиця, повне посмертне видання його музичних творів і різні, переважно музичні, видання для хорів.

Музеєм і бібліотекою Осередку довгі роки опікувалася пані Тетяна Кошиць, вдова по знаменитому композиторові і дириґентові Олександрові Кошицю. У першу річницю її похорону, 2 квітня ц. р., відбувся у Вінніпеґу, після поминальної панахиди, багатолюдний обід і оглядини відновленого приміщення музею. Під час обіду головну промову виголосив сенатор Павло Юзик.

Цього року, в зв'язку з приїздом до Канади численних гостей на Світову Виставку в Монтреалі і на панамериканські спортові змагання у Вінніпеґу, музей сподівається мати чимало нових відвідувачів. Треба сказати, що музей віддавна має своїх ентузіястів, але він давно переріс рамки льокальної установи, і варто, щоб про нього знали й ним цікавилися українці і з-поза Вінніпеґу.

В Арґентині є на продаж кобзи і бандури

Тижневик „Українське Слово" з Буенос - Айресу в числі ще з 12-го лютого ц. р. надрукував замітку про відомого майстра бандур і кобз в Арґентині П. А. Чорного, який перебуває у важких матеріяльних умовах. Наводимо повністю замітку „Сумний лист":

„П. А. Чорний звернувся з сумним листом до редакції „Українського Слова" щодо випродукування ним бандур і кобз. Справа в тому, що продуцент цих історичних українських інструментів (п. Чорний) не має ринку збуту, тому живе в надзвичайно важких матеріяльних умовах. У нас існує „Капеля Бандуристів" і є при Централі „Просвіти" Управа Мистецької Секції, але ніхто не подумає про те, що у п. А. Чорного, людини фізично знеможеної, є на продаж бандури і кобзи.

П. Чорний апелює до багатих людей, щоб вони пішли на зустріч його насущним потребам і набули бандури та вишиваними рушниками удекорували свої кімнати".

Про торгівлю книжками

Гумористичний (і донощицький) „Перець" у числі 2-му заговорив серйозно про те, що справою розпродажу книжок у селах України займаються випадкові люди: „Ніхто ніде в республіці не готує продавців для книжкових магазинів. Шкода, звичайно. Але є вихід: самим навчати. Якщо кілька років попрацювати з випускницею середньої школи, вона зможе не лише торгувати, а й радити, прищеплювати смак до книги. Але, гадаю, я не відкрию Америки, якщо скажу, що продавцеві потрібен спеціялізований магазин. Адже зараз у сільській крамниці все вкупі — і горілка, і промтовари, і книги. Причому останніх мізерія — лише 2% товарообігу. Вміє продавець добре нарізати ковбасу — і добре. А книгу знати не обов'язково".

МАТИ Й ДИТИНА

(Закінчення зі стор. 2-ої)

малих дітей, не в бюрі, не в школі, не в лікарні чи фабриці, а вдома.

Очевидно, бувають виїмкові ситуації. Коли конечність, коли хвороба чоловіка або великі грошові клопоти приневолюють матір на переходовий час до заробітної праці поза домом — на це немає ради. Навіть американське „нерсери" може в деяких ситуаціях бути річчю неуникальною, єдиним рятунком.

Але це — виїмкова розв'язка, і тільки на обмежений час. Нормальний стан — це такий стан, коли мати залишається вдома. Навіть, коли це означає обниження матеріяльного рівня. Може зречення з багатьох приємностей, зречення з елеґанції, навіть, коли це означає просте і скромне життя, — але згідне з відвічним українським досвідом і досвідом людства.

Збори Відділів УНС

П'ЯТНИЦЯ, 21-го КВІТНЯ 1967 р.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. Дж. Місячні збори Т-ва Укр. Січ — 170 Відд. о год. 6-ій веч. в УНДомі. — Управа.

СУБОТА, 22-го КВІТНЯ 1967 р.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Збори Т-ва Зоря — 69 Відд. о год. 7-ій веч. в домівці, 33 East 7th Street. Проситься всіх членів конечно прибути, бо є важні справи до полагодження. — І. Різник, секр.

ТАРЗАН, Ч. 5796. Кінець „чорта-людини"...

'I USED ANIMALS FOR PLUNDER,' CONCLUDED SEARS FAINTLY, 'HOPING TO GET MONEY FOR PLASTIC SURGERY--'

CURIOUS, THE APE-MAN REMOVED THE MASK-- AND SHUDDERED AT THE CHARRED MESS THAT USED TO BE A FACE.

THEN TARZAN ENTERED THE CABIN AND INSPECTED THE ARRAY OF LOOT. HE KNEW THE SLAUGHTER IT REPRESENTED-- YET HE STILL FELT PITY FOR THE ONCE-TERRIBLE 'DEVIL-MAN.'

3-1 5796

— Я вживав тварин для грабунків, — продовжував по-тихо Сіерс, — сподіваючися здобути гроші на пластичну операцію...

Зацікавлений мавполюд зняв маску... і задрижав на вид тієї звугленої плутанини, що колись була обличчям.

Пізніше Тарзан увійшов до кабіни та оглядав в порядку поскладану здобич. Він знав те кровопролиття, що вона представляла... Та все ж таки він відчував жаль за колись страшним „чортом-людиною"!